

2/855

26056-60681

T ve KALKINMA PARTİSİ
M.M. Grup Başkanlığı

13.06.2006

1228

13-06-2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun Ek 7 inci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim ve gerekçesi ektedir. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Lokman AYVA
İstanbul Milletvekili

T.M.M. BAŞKANLIĞI	
TEKLİF NO	Plan ve Bütçe
BAŞKANLIK	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
TARİH	23.9.2006
NO	2/855
KURUM	AYVA
BASKAN	

GENEL GEREKÇE

Avrupa Birliğine giriş sürecinde, özel gereksinimi olan bireylerin toplumsal yaşama tam katılımı ve insanca yaşama haklarının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu gereksinimler sonucu, Kurumun özürlülük tanısından başlayan süreçte, aileyi doğru yönlendirme ve özürünün tüm yaşamsal haklarını koruyacak yeni bir sosyal yapılanma oluşturulmaktadır.

Özürlü bireylerin mutlu bir hayat sürüp yaşama bağlanmaları önemlidir. Fiziksel, sosyal ve duygusal gereksinimi olan ve bakım hizmetinden yararlanmak isteyen bireylere geniş bir seçme özgürlüğü sunulmalıdır. Burada esas olan özürlü bireyin yetersizliğinin etkisini azaltarak, en az kısıtlanmış ortamda evde veya özel ve resmi bakım merkezinde bağımsızlığını sağlayarak destek vermektir. Ancak özürlülük ve bağımlılık oranı yüksek olan bireylerin Kurum tarafından değerlendirilmesi, bağımlılık oranı düşük ya da ailesinin bakma talebinin bulunması halinde evde bakım hizmetinin sunulması gerekmektedir.

5378 sayılı Özürllüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 30 uncu maddesi ile 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununa eklenen ek 7 nci maddesi ile bakıma muhtaç özürllülerin, bakım hizmetinden faydalanabilmesi için herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmama şartı getirilmiştir. Oysaki bakıma muhtaç özürllünün ailesinin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olması, özürllünün temelde alma hakkına sahip olduğu hizmetten faydalanmasına engel teşkil etmemelidir. Özellikle ailesinin sosyal güvencesinden faydalanan, başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde ağır özürllü olan bireylere ve ailelerine herhangi bir sosyal hak tanınmamaktadır. Kanunun bu maddesi sosyal güvence kısıtlaması getirmiştir. Bu kısıtlama ile özürllüler arasında ayrımcılık yapılmakta ve Anayasanın eşitlik ilkesi ihlal edilmektedir. Bakıma muhtaç özürllü birey, kendisinin ya da ailesinin sosyal güvencesinin olması nedeniyle bakım hizmetinden yararlanamamaktadır. Bu durumda uygulamada önü alınamayacak sorunlar çıkması kaçınılmazdır. Yeni çıkan Sosyal Güvenlik Kanunu ile bütün vatandaşların sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması hedeflenmekte olduğundan; 2828 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinde getirilen bu sınırlamanın hukuki uyumsuzlıklara yol açacağı, bu haktan yararlanmak isteyen özürllü bireylerin hak alma sürecini hızlandıracağı ve bu durumun hukuki süreçleri harekete geçireceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, Kurumun hak etmediği eleştirilere maruz kalacağı düşünülmektedir.

Uygulamada sosyal güvenlik sistemi içerisinde yer alan özürllü ailelerinin yarısından fazlasının bir asgari ücret aldığı, geri kalan kesimin de iki asgari ücret ile yaşamını idame ettirdiği bilinmektedir. 5378 sayılı Kanunun bir ya da iki asgari ücreti öngördüğü bakım hizmetinden, Sosyal Güvenlik Kurumlarına tabi olan özürllü ailelerinin belirlenen bakım ücretlerini aldıkları maaşla karşılayamamaları ve bu hizmetten yararlanamamaları sonucunu doğuracaktır.

Özürlü olmakla hiç kimsenin, kendi tercihlerini kullanma hakkı, ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve eğitsel alanlardan yararlanma hakkı, fırsat eşitliği, topluma tam katılım, iyi bir yaşama ulaşma, kendi sorunlarının çözümüyle ilgili konularda söz ve karar alma hakkı engellenemez. Özürlülerin kendine yeterli, içinde bulundukları toplumla kaynaşabilen, üretici bireyler olarak yetişmelerini sağlamak için eğitsel, kültürel, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Anayasamızda yer alan eşitlikle ilgili hükümlerin diğer alanlarda olduğu gibi özürllü bireylerin bakımı konusunda da uyarlanması ve kendisi veya ailesi sosyal

güvenlik kurumuna bağı olsun yada olmasın bakım hizmetinden faydalanması gerekmektedir.

Özürlülükte, bakım sorumluluğunun aile yanında toplum tarafından da üstlenilmesi gerekmektedir. Bakıma gereksinim duyan özürlü bireylerin psikolojik ve sosyo-ekonomik gereksinimlerinin çağın gereklerine uygun bir şekilde herhangi bir ayırım yapılmaksızın karşılanması zorunludur.

Bu zorunluluğun bilincinden hareketle, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun ek 7 nci maddesinin değiştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

**2828 SAYILI SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU
KANUNUNUN EK 7 İNCİ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunun ek 7 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 7- (1)Her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle; kendilerine ait veya aile bireyi sayısına göre kendilerine düşen ortalama aylık gelir tutarı bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3’ünden daha az olan bakıma muhtaç özürlülere, resmî veya özel bakım merkezlerinde ya da ikametgahlarında bakım hizmeti verilmesi sağlanır.

(2) Bakıma muhtaç özürlülere sunulacak bakım hizmetlerinin kapsamına, bakım hizmetinden yararlanabileceklerin başvuru şekline ve bu hizmetleri verecek olan gerçek ve tüzel kişilerin izin, çalışma, denetim, ücretlendirme ile bakım hizmeti karşılığı yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar; Kurumun koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

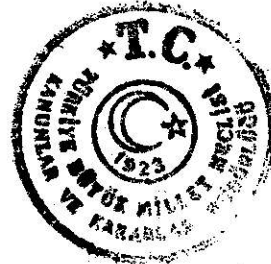
(3) Bakıma muhtaç özürlülere sunulacak bakım hizmetinin karşılığı olarak belirlenecek kişi başına aylık bakım ücreti tutarı, iki aylık net asgari ücretten fazla olamaz.

(4) Bakıma muhtaç özürlülerden Kurumca ve diğer resmi kurumlarca bakılanlar dışında kalanlara ilişkin bakım ücreti, bu amaçla Kurum bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanır.

(5) Bakıma muhtaç özürlülere, ücretleri Kurum bütçesinden karşılanmak suretiyle sağlanacak bakım hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın temin edilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

[Signature]
Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Özürlü bireylerin mutlu bir hayat sürüp yaşama bağlanmaları önemlidir. Fiziksel, sosyal ve duygusal gereksinimi olan ve bakım hizmetinden yararlanmak isteyen bireylere geniş bir seçme özgürlüğü sunulmalıdır. Burada esas olan özürlü bireyin yetersizliğinin etkisini azaltarak, en az kısıtlanmış ortamda evde veya özel ve resmi bakım merkezinde bağımsızlığını sağlayarak destek vermektir. Ancak özürllük ve bağımlılık oranı yüksek olan bireylerin Kurum tarafından değerlendirilmesi, bağımlılık oranı düşük ya da ailesinin bakma talebinin bulunması halinde evde bakım hizmetinin sunulması gerekmektedir.

5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanunun 30 uncu maddesi ile 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununa eklenen ek 7 nci maddesi ile bakıma muhtaç özürlülerin, bakım hizmetinden faydalanabilmesi için herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmama şartı getirilmiştir. Oysaki bakıma muhtaç özürlünün ailesinin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olması, özürlünün temelde alma hakkına sahip olduğu hizmetten faydalanmasına engel teşkil etmemelidir. Özellikle ailesinin sosyal güvencesinden faydalanan, başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde ağır özürlü olan bireylere ve ailelerine herhangi bir sosyal hak tanınmamaktadır. Kanunun bu maddesi sosyal güvence kısıtlaması getirmiştir. Bu kısıtlama ile özürlüler arasında ayrımcılık yapılmakta ve Anayasanın eşitlik ilkesi ihlal edilmektedir. Bakıma muhtaç özürlü birey, kendisinin ya da ailesinin sosyal güvencesinin olması nedeniyle bakım hizmetinden yararlanamamaktadır. Bu durumda uygulamada önü alınamayacak sorunlar çıkması kaçınılmazdır. Yeni çıkan Sosyal Güvenlik Kanunu ile bütün vatandaşların sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması hedeflenmekte olduğundan; 2828 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinde getirilen bu sınırlamanın hukuki uyumsuzluklara yol açacağı, bu haktan yararlanmak isteyen özürlü bireylerin hak alma sürecini hızlandıracağı ve bu durumun hukuki süreçleri harekete geçireceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, Kurumun hak etmediği eleştirilere maruz kalacağı düşünülmektedir.

Uygulamada sosyal güvenlik sistemi içerisinde yer alan özürlü ailelerinin yarısından fazlasının bir asgari ücret aldığı, geri kalan kesimin de iki asgari ücret ile yaşamını idame ettirdiği bilinmektedir. 5378 sayılı Kanunun bir ya da iki asgari ücreti öngördüğü bakım hizmetinden, Sosyal Güvenlik Kurumlarına tabi olan özürlü ailelerinin belirlenen bakım ücretlerini aldıkları maaşla karşılayamamaları ve bu hizmetten yararlanamamaları sonucunu doğuracaktır.

Özürlü olmakla hiç kimsenin, kendi tercihlerini kullanma hakkı, ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve eğitsel alanlardan yararlanma hakkı, fırsat eşitliği, topluma tam katılım, iyi bir yaşama ulaşma, kendi sorunlarının çözümüyle ilgili konularda söz ve karar alma hakkı engellenemez. Özürlülerin kendine yeterli, içinde bulundukları toplumla kaynaşabilen, üretici bireyler olarak yetişmelerini sağlamak için eğitsel, kültürel, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Anayasamızda yer alan eşitlikle ilgili hükümlerin diğer alanlarda olduğu gibi özürlü bireylerin bakımı konusunda da uyarlanması ve kendisi veya ailesi sosyal güvenlik kurumuna bağlı olsun yada olmasın bakım hizmetinden faydalanması gerekmektedir.

Madde ile, yukarıda belirtilen nedenlerle 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun ek 7 nci maddesinin değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.